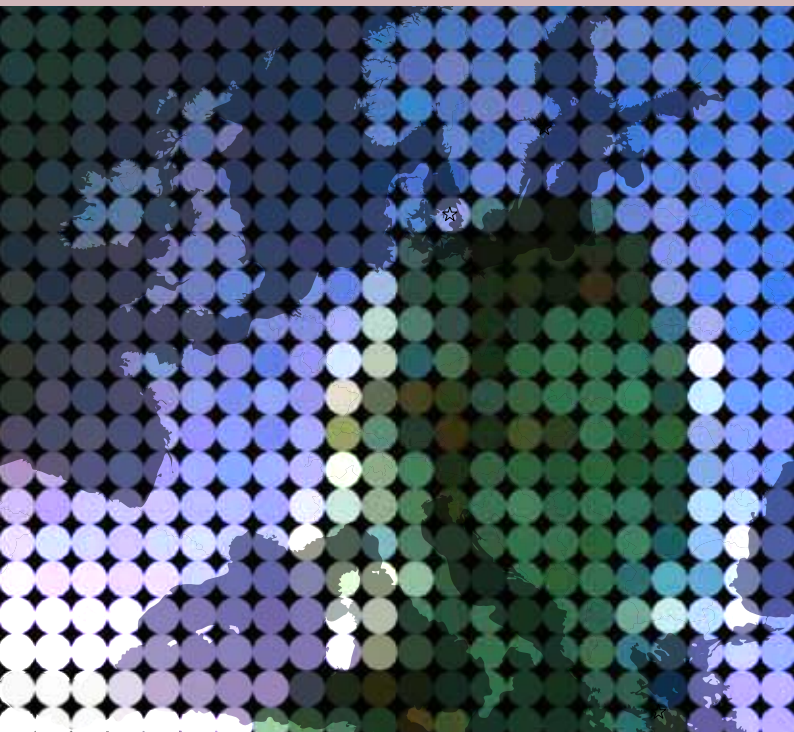

PRAVA AVANTURA
NE KOŠTA
NIŠTA

U izradi ovog priručnika korišćeni su i materijali projekta
Ka beloj šengenskoj listi – monitoring mape puta Grupe 484.

Ukinuli su nam vize. To smo čekali još od vremena kad je Pluton bio planeta a mi živeli u krmjoj Jugoslaviji. Čekali smo i bunili se. Smetalo nam je, bilo nam je tesno, a svi su se slagali da se bunimo s razlogom. Međutim, polako postaje besmisleno da i dalje samo čekamo i da se bunimo. Sad treba biti konstruktivan. U trenutku kada smo konačno na „beloj šengen Šindlerovoj listi“, jedna druga barijera putovanjima je postala očiglednija a to je – nedostatak novca. Nije da do sada nismo znali da nemamo para, samo o tome nismo razmišljali jer smo maštali o putovanju bez viza.

Ne dopustimo da nas mogućnost putovanja zatekne nespremne. Postoje razni načini da se putuje sa skromnim budžetom. Neko sa 300 evra provede vikend u Pragu, a neko obiđe čitav svet. Ovaj priručnik smo sastavili sa idejom da prikupimo i podelimo iskustva i trikove za uštedu pri odlasku na put i da vas inspirišemo na slične poduhvate. A koliko će vas put na kraju izaći, zavisi od toga koliko ćete sami biti radikalni i domišljati.

KADA I KUDA

Biti kod kuće bez para, sve i da nije svakodnevica, bedak je. Nemati para na putu i snalaziti se, to je **avantura**. Ili kao što bi rekao jedan pesnik, iako je bio bogat: „Samo oni koji rizikuju da putuju jeftino, mogu saznati koliko jeftino se može putovati.“

Nećemo vas ubeđivati da treba putovati. Tisa ili Gang – nebitno je, svako novo mesto krije neistražene potencijale, drugačije priče i deo nas samih. Ko na putu vidi samo ono što je očekivao i vrati se istih pogleda na svet, džabe je i odlazio.

Preпустimo se drugačijem i novom, budimo otvoreni prema kulturama i ljudima kod kojih smo i koje srećemo. A prijateljski se sa lokalnim stanovništvom znači i trošiti manje ili bar trošiti samo tamo gde treba.

Na put treba krenuti kad god se može, ali će verovatno jeftinije biti ako idete van letnje ili praznične sezone, kada su cene smeštaja i prevoza niže. Tada ima manje turista i gužve, što je vrednost samo po sebi, a i lokalno stanovništvo rađe i iskrenije pomaže putnicima.

Zato treba izbegavati Rim za Uskrs, Veneciju u vreme karnevala ili bilo koji drugi lokalni povod koji okuplja horde turista.

Geografski gledano, kako na čitavom svetu, tako i u Evropi – jug je siromašniji i jeftiniji od severa, a često i veseliji i prisniji. Ali i tu važi da treba ići gde god se ukaže prilika. Čak i za vreme sezone, lako ćete naći jeftin ili besplatan smeštaj u **gradovima koji nemaju puno turističkih atrakcija**, što ne znači da nemaju ništa drugo da ponude.

Svemu se može pristupiti organizovano ili fleksibilno. No, grafit u Delfima kaže „Ničeg previše“, pa tako i na putu treba imati plan od kojeg se ne odustaje. Rana anticipacija odlaska u neko mesto omogućava pronalaženje jeftinijeg prevoza i povećava šanse da se nađe besplatan smeštaj. S druge strane, prepuštenost samom putu će vas voditi do mesta u kojima o smeštaju i hrani nećete morati ni da brinete.

Možete značajno uštedeti i ako ste **fleksibilni** u pogledu datuma leta ili puteva kojima želite ići, o uslovima u kojima možete spavati da i ne govorimo.

Kao i sve drugo što treba da znate u životu, i to da **treba biti obavešten** rekla vam je još učiteljica. A da se obaveštenost debelo isplati, naučili su nas berzanski špekulanti.

Iznalazjenje jeftinih načina da se smestite, prevezete, prehranite i provedete, ključ je uštede pri putovanju. A vaš najveći saveznik je – Internet. Bilo da hoćete da utvrdite dobro mesto za stopiranje iz Bečeja u pravcu Stokholma ili da se upoznate sa hodnicima i postavkom Luvra u 3 dimenzije, pogledajte na Netu.

Možete naći jeftine avio karte, skontati koja vam vozna karta najviše odgovara, naći besplatan ili jeftin smeštaj, povezati se sa lokalnim stanovništvom grada u koji idete ili bar saznati gde da potražite ekipu koja vas može zanimati jednom kada dođete. A obavezno pogledajte i kakve popuste možete ostvariti tamo gde ste se uputili ako pre puta nabavite omladinsku, studentsku, novinarsku ili neku drugu karticu.

Iako nikada nismo sasvim svoji, samo nam je daleko od kuće dozvoljeno da budemo potpuno izgubljeni. Pa tako, jednom na putu, ne ustručavajte se da za sve **pitajte lokalce**. Za savete kako jeftino živeti u određenom gradu (a često i bilo kojem), obratite se **alternativnim ekipama** koje vise po underground mestima (koja najčešće više nisu pod zemljom) ili se okupljaju u skvotovima.

Konačno, razmenjujte iskustva sa drugim putnicima koje srećete po hostelima, vozovima i ulicama. Iskustvo govori i da je uvek dobro na put poneti neki bedeker. Ovi vodiči su specijalizovani za određenu zemlju ili regiju i za svako pokriveno mesto izlistavaju ponudu smeštaja, restorana, klubova, turističkih atrakcija i drugih mesta koja mogu biti zanimljiva, a sadrže i sve neophodne **mape**. Među ljudima koji putuju sa skromnim budžetom, najcenjeniji su oni sa etiketom Lonely Planet. Koštaju oko 15 evra, a po pravilu se isplate.

Pravi mađioničari putuju samo sa šeširom, mi smrtnici – **sa rancem na leđima**. Nemoguće je dovoljno naglasiti koliko **treba biti izbjirljiv** pri pakovanju za put, pogotovo kada planirate da prođete jeftino. Psovaćete svaku stvar viška, poimence, dok budete tumarali po gradu tražeći smeštaj, ili dok čekate prevoz. Uverite se i da je vaš eventualni saputnik dobro spakovao, da ne biste svoju mudrost platili nošenjem tuđeg prtljaga.

Uostalom, sa što manje stvari se krene na put, sa više se čovek vrati. Da ne spominjemo i to da se tako dalje stigne. Mislite da je Gandi imao rezervnu platu za ogrtanje kada je pošao na Marš soli?

Pranje veša, ručno ili u vešerajima, može vas spasiti velikih zamora na putu i reumatične starosti. Mnogo je značajnije imati jedan **par udobnih patika** nego četiri para cipela za različite prilike. A ponesite i jedan par papuča – ako su bile dobre Cezaru, i vama će poslužiti.

Ako niste sigurni da ćete isključivo spavati u hostelima ili privatnom smeštaju, dosta je izvesno da će vam zatrebati vreća za spavanje. Omiljeno oružje švajcarske armije i izviđača – švajcarski nožić, još jedna je korisna stvarčica čiji značaj ne treba posebno objašnjavati.

Kako vam je pri putu imunitet pod dodatnim udarom, a strina apotekarka daleko, nije loše opskrbiti se stvarima koje vam mogu zatrebati, ali ni tu ne treba preterivati. I tamo gde ste se uputili ima apoteka. Lekove nosite u originalnom pakovanju, da ne pomisle da ste diler droge, a proverite i koje lekove možete da unesete, da ne pomisle da ste diler itegalnih lekova.

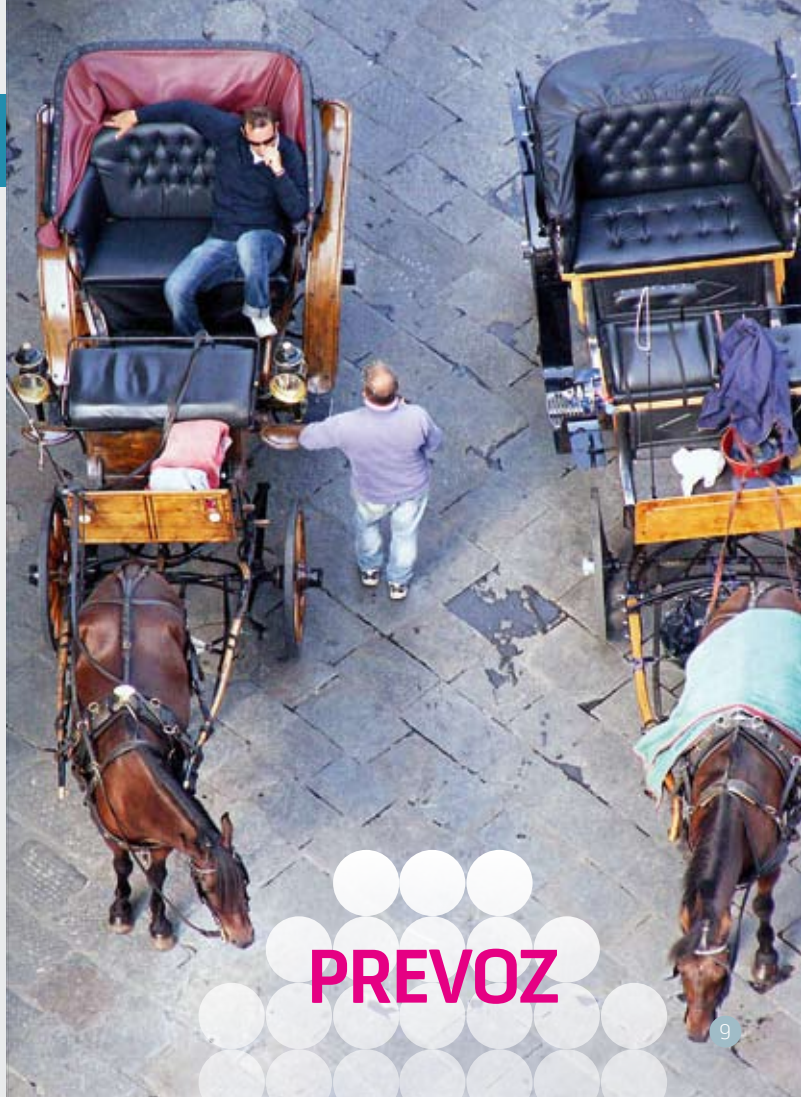
BEZBEDNOST

Jeftino putovanje često podrazumeva oslanjanje na dobrotu potpunih stranaca, a to povlači sumnju u sigurnost. No, ako ste baksuz, ionako će vam pasti slika na glavu dok sedite u stanu. Treba imati avanturistički duh. To naravno ne znači da ne treba poneti i **katanac** za razne lokere koje možete koristiti u hostelima i sličnim smeštajima.

Pre svega, ne držati sav novac na jednom mestu. U novčaniku treba da vam je suma za taj dan koju ćete laka srca predati džeparošu sa nožem. Ostatak novca dobro štekujte. Postoje kaiševi, kao i razna druga odeća, u koju možete staviti novac tako da je skroz neprimetan. A nije loše da umesto da sve svoje bogatstvo nosite sa sobom i razvrstavate po raznim štekovima, imati platnu karticu kojom možete podizati novac.

Dokumenta takođe treba čuvati oprezno, ako ni zbog čega drugog a ono da vam službenik konzulata ne bi rekao „nije ni čudo što ste ga izgubili“. Najpraktičnije je ako **torbicu za pasoš** vežete oko struka i ubacite je u pantalone ili suknju ili bermude, ali svakako ne u kupaće gaće. Procedura dobijanja putnog lista, ako već izgubite pasoš, može biti lakša ako posedujete kopiju pasoša. Od koristi je i biometrijska lična karta, koja vam nekad može omogućiti da pređete granicu na putu ka kući. Sve to naravno **držati na odvojenim mestima**.

Ako kojom nesrećom završite upoznavajući zdravstveni sistem umesto kulture mesta u kojem ste, svakako će vam se isplatiti i posredovanje putnog osiguranja.

PREVOZ

STOPIRANJE

Još od vremena kada je prvi čovek uzjahao a drugi ga upitao: „Je l' ima mesta i za mene?“, stopiranje je najrasprostranjeniji način **besplatnog prevoza**, dostupan svima. Stopiranje nije za svakoga. Treba imati strpljenja dok se stoji na putu i razumevanje za beskrajne ispovesti dobre duše koja vam je stala. Pored zen veština, treba se naoružati mapom, nekom hranom i tečnošću, kao i odočom i obucom u kojoj možete dugo da izdržite na putu.

Generalno je pravilo da će vam pre stati ako ste žensko, da su veće šanse da ustopirate nekoga **danju** i van letnje sezone, da se na jugu Evrope ljudi rađe opredeljuju da pokupe stranca na putu nego oni na severu, i da je za Smederevo bolje stopirati na Smederevskom putu nego na Zrenjaninskom.

Pri stopiranju, najvažniji je **izbor mesta**. Kad krećete na put, obavezno se prvo dokopajte izlaska iz grada, i to onog u pravcu mesta ka kom ste se uputili. Najbolja mesta su ona gde ste vidljivi i gde se kola po prirodi stvari zaustavljaju pa vozač ima više vremena da odluči da vas pokupi. Zapamtite – benzinske pumpe i naplatne rampe!

U zemljama Evropske unije će vam retko ko stati na otvorenom putu, a **benzinske pumpe** su zahvalne i zato što ljude možete

direktno pitati dokle idu i da li mogu da vas prevezu, što je mnogo efektivniji pristup od palca u vazduhu. Ako idete na duge staze, **držite se autoputa** – zamolite vašeg dobročinitelja da vas ostavi na poslednjoj pumpi pre nego se isključi sa autoputa, jer povratak iz njegovog malog sela može biti mukotrpan.

Pri stopiranju kola u pokretu, neki stoperi preporučuju **isticanje znaka** koji indicira pravac vašeg kretanja, kako bi zaigrali na savest vozača koji ide na tu stranu. Ako koristite znakove, nije loše služiti se širim (ali uvek lako prepoznatljivim) geografskim pojmovima (npr. skraćenica za zemlju u koju idete pre nego grad). Drugi smatraju da to sužava broj potencijalnih kola koja bi stala i prevezli vas do sledeće raskrsnice, gde imate veće šanse da uhvatite prevoz do vašeg konačnog odredišta, ako uopšte imate takvo odredište.

Stoperi sa stažom ističu i značaj dopadljivosti i/ili izazivanja sažaljenja na prvi pogled, ali mi se vašim izgledom i dostojanstvom nećemo baviti.

Na Internetu postoji mnogo servisa koji spajaju ljude koji putuju sami kolima i one kojima trebaju ljudi koji putuju sami kolima, odnosno – prevoz. Poput sličnih servisa za provodadžisanje, i ovde možete pogledati postojeću ponudu ili ostaviti vaša potraživanja. Za razliku od savršenog partnera, mnogo je lakše naći savršen prevoz do željene destinacije.

Neki će vam naplatiti deo benzina, a nekima je to samo lek protiv dosade na dugačkom putu pa vam neće naplatiti ništa. Ta informacija, kao i sve druge relevantne, stoje pored svake vožnje pa je lako snaći se na svakom ovakvom portalu. Većina zemalja ili regiona ima lokalne portale za **virtuelno stopiranje** pa ne postoji jedan i najbolji, već vam savetujemo da istražite prema vašim potrebama. Potražite „rideshare Europe“ (ili neku drugu geografsku odrednicu) na Internetu.

www.hitchhikers.org
www.ride4cents.org

JEFTINI AVIOPREVOZNICI

Nekada se jeftino letelo samo kada vam neko plati. Danas postoje stotine jeftinih avioprevoznika koji će vas za male pare prevesti do željenog odredišta. Za razliku od standardnih, low cost kompanije u cenu karte uključuju samo let i neophodne takse, a mogućnost automatskog povezivanja letova, obrok i napici, duty free ponuda, ljubazni osmesi osoblja i druge sekundarne usluge, najčešće su izbačeni.

Karte za ove letove se kupuju na Internetu, pa je neophodno imati **platnu karticu** kojom možete izvršiti ovaj tip transakcije. Iako jeftini, i ovi letovi podrazumevaju **silne takse** za aerodrom i prateće usluge, pa ponekad čak i taksu na samo plaćanje i to različitu za različite kartice. A neki posebno naplaćuju dodatne usluge kao što su torbe i osiguranje, tako da kad poredite cene različitih karata, proverite da li su sve takse uključene.

Kako sistem za određivanje konačne cene karte uzima u obzir mnoštvo varijabli (broj slobodnih mesta u avionu, dan u nedelji, deo dana, sezonske nepoznanice i slično), sâm sistem je postao samomisleće biće čiju ćud niko ne poznaje do kraja. Ipak, može se reći da **što ranije** kupite kartu – izvesnije je da će ona biti jeftinija.

Poželjno je da se karte kupe 2 meseca ranije, a za leto planirajte čak i 3–4 meseca unapred.

Pri iznalaženju što jeftinije karte treba **biti strpljiv** i provesti sate i sate dok vam oči dvaput ne nateknu od buljenja u ekran. Traži se najpovoljnija karta a dolaze u obzir sve moguće i nemoguće kombinacije. Zašto jeftini avioprevoznici ne lete i za Srbiju pitamo se mi, ali ni u tom slučaju ne bi trebali isključiti iz pretrage **sve aerodrome u regionu**.

Pored fleksibilnosti u pogledu mesta poletanja, treba primeniti isti princip i pri izboru mesta gde se sleće. Naravno, uzmite u obzir i troškove prevoza od grada iz kojeg polazite, odnosno do grada u koji idete. Nekada će vas **let sa presedanjem**, koji često morate sami da skontate, izaći jeftinije nego direktan let. A baš zato što ga sami režirate, proverite da li vam treba viza za aerodrom u kojem presedate (npr. London) jer vam se lako može desiti da provedete noć u imigracionoj policiji na aerodromu, što je džaba smeštaj, primetićete vi, ali je ekipa smor.

Ako niste vezani za fiksne datume letova, treba istražiti i da li je karta jeftinija nekoliko dana ranije ili kasnije – često se tako može uštedeti i duplo. Takođe, karte su najčešće jeftinije utorkom, sredom i četvrtkom. A neke kompanije nude i dodatno povoljne letove ako u oba pravca letite ovim nepopularnim danima.

Sve jeftine avio kompanije imaju stranice na internetu, a postoje i sajtovi koji upoređuju ponude različitih kompanija. Mnoge kompanije promovisu neke letove nudeći ih još jeftinije nego inače. Dovoljno je da potražite „**low cost flights**“.

www.attitudetravel.com/lowcostairlines
www.flylowcostairlines.org
www.skyscanner.net

VOZ

Za balkanske vozove važi da su spori kako bi odavali utisak veličine zemlje, a prati ih i romantični sentiment zbog raznolikog sveta koji možete upoznati i spoznaja do kojih možete doći na dugom proputovanju. Tako je jedan Momčilo u vozu shvatio da nije votka rakija. Evropski vozovi su ipak brži i skuplji, mada i dalje okupljaju mnoštvo različitog sveta.

Lokalni i spori vozovi koštaju manje od međunarodnih i brzih, pa treba kombinovati i biti strpljiv. Nekada ćete moći da izlazite iz voza, dokupljujete kartu i vratiti se u isti voz, a nekada ćete se dovesti do granice jednim vozom pa nju preći drugim, ili nekako drugačije, pa nastaviti lokalnim vozom. U nekim zemljama, vozovi su jeftiniji od autobusa (npr. Italija) a u drugima obrnuto (npr. Španija), dok su neki skuplji i od regularnih aviona (npr. Nemačka).

Neke nacionalne železnice nude povlastice koje za određenu nadoknadu (oko 20 evra) omogućavaju jeftinije karte. A ono što voz čini posebno zanimljivim jesu različite karte koje vam omogućavaju da određeni vremenski period koristite bilo koji voz u nekom regionu. Najpraktičnija lokalna karta tog tipa je **Balkan Flexipass** koja važi na balkanskim železnicama i to tokom jednog meseca u okviru kojeg možete putovati određeni broj dana.

Ako idete u drugom pravcu i planirate da obiđete više gradova, onda treba uzeti u obzir Inter Rail Global pass. Ova karta vam omogućava da koristite bilo koji voz u Evropi u određenom vremenskom periodu, neprekidno ili sa različitim kombinacijama dana. Najčešće morate kupiti doplatnu kartu, čija cena zavisi od tipa voza. Zbog toga vam i ovde često može biti jeftinije da do određene destinacije stignete izokola, lokalnim vozovima, nego direktnom linijom. U nekim vozovima imate mogućnost da uštedite vožnjom u kolima za pse, ionako ste navikli da saputnici u vozu laju o svemu i svačemu. Više o globalnom i lokalnim Inter Rail kartama možete naći na Netu.

Uvek tražite vozove koji imaju sedišta **druge klase**. A preporučljivo je da veće distance prelazite **noću**, jer time štedite na smeštaju i dobijate čitav dan da nađete što povoljnije prenočište tamo gde ste se uputili, ako to niste rešili unapred. Ako jeste, onda sami vidite šta ćete učiniti sa celim jednim danom.

www.sbb.ch/en/
www.interrailnet.com

AUTOBUS

Kao što je već rečeno, autobuski prevoz često može biti jeftiniji od voza. Ako polazite iz Srbije, potražite **gastarbajterske autobuse**. Oni saobraćaju na linijama kao što je Crna Trava – Hamburg, a u većim gradovima često ne staju na glavnoj autobuskoj stanici, pa nije lako dobiti informaciju o njihovim polascima i cenama, te se morate potruditi i potražiti na Internetu ili se raspitati kod ljudi čija je rodbina u emigraciji. Pored vela mističnosti i jeftinijih karata, ovi autobusi najčešće nude i neponovljivu domaćinsku atmosferu. Odlazak u svet, onako, po naški.

U Evropi postoji mnoštvo autobuskih kompanija koje imaju pristupačne međunarodne vožnje. Sve zavisi od toga gde ste se uputili.

www.studentagency.cz/index.en.html
www.eurolines.com

AUTO

Ako na put idete autom, tu će biti neminovnih troškova. Štedi se ako vas ide više, ako idete **magistralnim putevima** (tamo gde se autoputevi naplaćuju), ako spavate u kolima ili barem kampujete. Treba se raspitati kako funkcionišu putevi tamo gde ste se uputili, da vam se ne desi da plaćate kaznu jer niste znali da se vinjeta kupuje na prvoj benzinskoj pumpi (npr. Austrija) ili nešto tome slično.

www.viamichelin.com

BROD

U Evropi, rečne brodove uglavnom koriste nemački penzioneri i oni nikako ne spadaju u jeftine vidove prevoza. Ipak, na Mediteranu postoji više brodskih linija koje su krajnje praktične i mogu vam uštedeti i vreme i novac.

Ako na daleki put pođete oslanjajući se samo na sopstvene transportne kapacitete, vama ne manjka avanturističkog duha. Jedino vam, pored dobre mape, možemo preporučiti neku ozbiljniju literaturu od ove. Dug je put pred vama. A ako vam se ukrste putevi sa nekim hodočašćem, kao što je Put svetog Jakova, eto vama gostoprimstva raznih dobrih ljudi na putu.

BICIKL / PEŠKE

SMEŠTAJ

TETKA IZ NEMAČKE I POZNANIK IZ KOPENHAGENA

Odlazak u svet je ujedno i idealna prilika da se „ponovo povežete“ sa svojimima. Sledeći put kad vam baba bude pričala o porodičnom stablu, slušajte pažljivo i vidite dokle geografski sežu grane tog stabla. Javite se dalekoj porodici, **pozivajte se na rodnu grudu** i askurdela, na muke porodične i krv rođenu. Svako je slab na svoju krv, a putnik na udoban krevet i obilat obrok u „tuđini“.

Taktika sa davno zaboravljenim poznanicima i opskurno stečenim prijateljima na raznim Internet društvenim mrežama je nešto blaža. **Pišite im** da dolazite, da nemate puno para i da tražite jeftin smeštaj i pitajte ih da li i vi njima nedostajete kao oni vama. Takođe, valja obznaniti prijateljima gde ste se uputili, **neko uvek ima nekog**, negde...

MREŽE GOSTOPRIMSTVA

Ono što nije pošlo za rukom proleterima svih zemalja, jeste putnicima. Doduše, nisu se ni oni svi ujedinili na jednom mestu, ali stvar funkcioniše. Na Internetu možete pronaći **društvene mreže putnika** na kojima oni koji su trenutno kod kuće, nude gostoprimstvo u svom stanu, a oni na putu ga traže. Ovo je i odličan način da odmah **upoznate lokalce** koji će vam pokazati grad i uputiti u stvari koje vas zanimaju, i još važnije – u one koje niste znali da vas mogu zanimati.

Prvo morate da otvorite svoj profil u kojem je poželjno da ostavite što više podataka o sebi, kao i sliku, kako bi se predstavili potencijalnom domaćinu. Najvažniji deo vašeg profila ne pišete sami, već vaši prijatelji, ljudi koje ste ugostili, kao i ljudi kod kojih ste već boravili. Ove reference vas predstavljaju u dobrom ili lošem svetlu i u odnosu na to, olakšavaju ljudima koje pitate za smeštaj da se odluče da li će vas ugostiti.

Ovi portali su jednostavni za korišćenje. Izaberete mesto u koje želite da idete i vidite koji članovi nude smeštaj, što može biti krevet, kauč ili mesto na podu. Tu su i druge relevantne informacije za pronalaženje idealnog domaćina. Kada se opredelite za nekoga, pošaljete mu zahtev za smeštajem u kojem se ukratko predstavite i objasnite zašto dolazite u njegov grad.

Zahtev treba poslati na **više adresa**, a i u okviru više ovakvih mreža, kako bi povećali šanse da vas neko primi. Takođe, možete se uključiti u lokalnu grupu unutar jedne od ovih mreža i tu postaviti zahtev za smeštajem.

Generalno govoreći, lakše je naći domaćina van sezone i u **gradovima za koje vlada manje interesovanje**. No, ako se počne sa traženjem na vreme, uspeh je izvesniji. Kažu da to pravilo važi i za smisao života.

Lep gest je poneti svom domaćinu poklon, a nemojte zaboraviti i da sami primete druge putnike u svoju kuću.

www.hospitalityclub.org
www.couchsurfing.com

KOMUNE

Zlonicni kažu da su **skvotovi** za one koji mogu higijenske standarde da zamene ideologijom. Skvotova ipak ima raznih, ali generalno govoreći – nisu za svakoga. Bilo kako bilo, ove alternativne skupine ljudi koje nastanjuju napuštene objekte, kuće i stanove, rado primaju goste. Najčešće čarobna reč je to da vas je neko **preporučio**.

Raspitajte se na ulici, u alternativnim klubovima ili poznatijim gradskim skvotovima u kojima se održavaju koncerti i izložbe, gde su lokalni skvotovi. Idite tamo i **ljubazno zamolite** da ostanete nekoliko dana kod njih. Obično odlučuje „gazda“ skvota ili se o vašoj molbi glasa, a ishod je, za razliku od molbi upućenih državnim institucijama, najčešće pozitivan.

U skvotu treba poštovati pravila skvota, a treba i nastojati da se sprijateljite sa ljudima koji tu žive. To je preduslov da vas ne izbace, a pri tom ćete lako pokupiti kontakte za skvotove u drugim gradovima. Drugim rečima, jednom kad uđete u skvot – ušli ste.

Skvotovi su najrasprostranjeniji u Barceloni, Berlinu, Amsterdamu, Oslu, ali ih u suštini ima u skoro svakom većem gradu, pogotovo na zapadu Evrope.

squat.net

Drugi vid komuna, sa nešto drugačijim uređenjem i ubeđenjima, u kom će vam rado ponuditi smeštaj su – verske zajednice. Mnogi **mladi katolici**, naročito u Italiji i Nemačkoj, žive u komunama i pružaju pomoć ljudima koji im se obrate. Gledajte samo da stignete u neko pristojno doba, da ne bi bilo: „Ko udara tako pozno u dubini noćnog mira...“

KAMPOVANJE

Iako kampovanje u nekom velegradu ne pruža romantičan pogled na zvezdano nebo iznad nas, a još manje na moralne zakone u nama, kampovanje ostaje dobar način za jeftino noćenje. Većina evropskih gradova ima **dobre kampove** u kojima su mesto za šator i boravak po osobi jeftiniji od kreveta u hostelu. Imaju svu potrebnu infrastrukturu, a često nude i prevoz do centra, pošto se po pravilu nalaze na obodu grada. Ipak, gledajte da ne birate kampove sa bazenima i drugim ponudama koje vam nisu nužne.

Ako postavite šator u prirodi, retko ko će vam zameriti. Međutim, u urbanim javnim prostorima, situacija je nešto drugačija. Osim ako ne proglasite da ste se ulogovali na centralnom gradskom trgu da biste protestovali protiv politike aktuelne administracije, šator će vam ukloniti bez pardona, a pritom verovatno i naplatiti kaznu za narušavanje izgleda grada ili reda i mira. Zato uvek možete kampovati u nečijem dvorištu. Potrebno je samo ljubazno zamoliti vlasnika kuće, odnosno dvorišta da tu postavite šator. Da li treba da napominjemo da tom prilikom ne bi bilo zgodno da palite logorsku vatru?

A ako posedujete **ciradu za auto** i metalnu konstrukciju kojom možete da je poduprete, možete svoj šator kamuflirati u uobičajni urbani prizor. Za **urbano kampovanje** je potrebno ciradu malo prepraviti tako da se otvara kao šatorsko krilo, a treba se i navići na ideju da se traži dobro kamping a ne parking mesto. Možete da postavite mali šator a iznad njega konstrukciju i ciradu ili spavati direktno ispod cirade. Autor ovog koncepta upozorava da izbegavate ciradu poršea, takvu su mu ukrali.

www.eurocampings.co.uk/en/europe

HOSTELI I PRIVATAN SMEŠTAJ

Hosteli najčešće okupljaju mlade ljude koji su na dužem putovanju. A gde su mladi, tu je i kaos, pa ovakva mesta dosta liče na studentske domove, što stvara odličnu atmosferu. Centralna prostorija je obično namenjena za druženje gostiju, a tu je i zajednička kuhinja. U hostelima se obično mogu čuti razne priče i iskustva drugih ljudi, a često se možete i dobro skontati sa nekim. To je i idealno prilika da upoznate nekoga sa kim ćete nastaviti putovanje ili koga ćete posetiti na sledećem putovanju.

Smeštaj može biti u dvokrevetnoj sobi sa kupatilom ili u spavaonici sa 25 kreveta i zajedničkim kupatilom za čitav sprat. Naravno, cena korespondira sa komforom. Kako su hosteli orijentisani na mlade, skoro svi svoju ponudu izlistavaju na Internetu, pa se tu može uporediti šta koji nudi i kako ga ocenjuju korisnici.

Hostele treba rezervisati unapred, posebno ako idete u sezoni ili u vreme praznika, ili u gradove koji su popularne destinacije, a pogotovo ako idete u te gradove u vreme praznika.

Pri izboru hostela treba paziti na **njegovu lokaciju**. Hosteli na periferiji su jeftiniji, ali treba uzeti u obzir i cenu lokalnog transporta. Lako vam se može desiti da sve što ste uštedeli na mostu, odlaskom u jeftiniji hostel, potrošite već prvog dana na ćupriji, pokušavajući da se domognete kreveta kasno uveče. Ako već planirate da se noću provodite, obratite pažnju da li je vaš željeni hostel otključan non stop.

A osećaj koji ste imali kada su vas terali da se iselite iz studentskog doma preko leta lako ćete zaboraviti kad u nekom drugom gradu nađete **studentski dom** koji se leti pretvara u jeftini hostel.

U nekim gradovima možete pronaći i **neugledne hotele** koji nude jeftiniji smeštaj od hostela. Takve obično nije lako pronaći, ali ih je lako prepoznati i vredni se raspitati. A ako pitate, mogu vas pustiti i da odremate u čekaonici hotela, bio on oronuo ili ne.

U nekim gradovima, najčešće primorskim (npr. Lisabon), mnogi žitelji iznajmljuju **sobe** u okviru svoje kuće i ovo se često može pokazati kao najpovoljnija varijanta za udoban smeštaj. Ovakav smeštaj se ređe nalazi preko Interneta, ali će vas potencijalni domaćini sačekati već na železničkoj stanici, a možete i prošetati gradom i raspitati se. Takođe, za razliku od hotela i hostela, i ako ste tome skloni, ovde se možete cenjkati za cenu noćenja.

www.hostelworld.com
www.hostelscentral.com
www.europeanhostels.com

JAVNI PROSTORI

Spavanje po parkovima, plažama i železničkim stanicama nije trajno rešenje, ali noć ili dve se daju izdržati. Čekaonice na **železničkim stanicama** su posebno zahvalne kada su otvorene celu noć, jer imaju krov i toplije je nego napolju.

Na nekim plažama postoje nadstrešnice i tuševi za one koji tu spavaju, dok je na drugim mestima to zabranjeno. Tako vam se može desiti da vas probudi policija, a negde postoje i velike bučne mašine koje premeću, i kao čiste, pesak pa ako ste čvrstog sna, mogu i vas lako počistiti. Raspitajte se kakva je situacija sa spavanjem na plaži u mestu u kojem biste zanočili i obavezno stavite neki najlon ispod vreće za spavanje, bubrega vam vaših.

Javni parkovi su uglavnom dostupni samo budnima, a često ima i sumnjivih tipova, pa noćenje često podrazumeva skrivanje od obe strane zakona. Malo zvuči kao holivudski akcioni film, ali ko voli...

U svakoj od ovih varijanti potrebno je svoje **stvari dodatno obezbediti**. Pored stavljanja dokumenata i novca na jako nedostupno mesto, treba nekako zaštititi i čitav prtljag, zagrliti ga, vezati se ili srasti za njega.

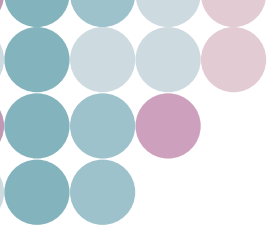

HRANA

Zemunski alas kaže – a alas zna – da bi obrok bio ukusan, potrebno je da ste gladni i u dobrom društvu. Ako se pritom jede biftek u sosu od badema – lepo, ako ne – opet lepo. Restorani u evropskim gradovima su najčešće skupi, ali koliko često jedete po restoranima kod kuće? Najjednostavnije da se jede jeftino jeste **biti svoj kuvar**.

Cene u evropskim supermarketima – u manjim veće, u većim niže – pristupačne su za naše razumevanje cena hrane. Pritom, nemojte insistirati na leskovačkoj paprici i somborskoj feti, vidite koje su namirnice u datoj prodavnici pristupačne i prilagodite vaš izbor. Ako odsedate po hostelima, najverovatnije ćete imati i pristup zajedničkoj kuhinji (a nekad i doručak). No, ako sa sobom nosite **kuvalo**, spojićete dve uvek poželjne stvari – jeftino i kuvano. A neki autori idu i dalje i tvrde da sve to može biti i urnebesno zabavno.

Kad se odlučite da ipak probate lokalnu kuhinju, držite se restorana po periferiji, tu je pravi duh, hrana je obilnija, neretko i ukusnija, a svakako jeftinija. Za male pare odlično se jede i u migrantskim restoranima: kebab, falafel i drugi istočni specijaliteti imaju skroz drugi ukus na lisabonskoj plaži. Ako to nije vaša šoljica turske kafe, a tek ako imate režim ishrane jedne kamile, potražite all you can eat restorane. Tamo se za fiksnu cenu možete našderavati do grla, a izbor hrane je širok.

U Italiji je rasprostanjen običaj da uveče u baru, uz piće dobijate i neograničen pristup hrani na švedskom stolu. Negde ovo povlači skuplje piće, a negde je to deo happy hour-a, pa je i piće jeftinije. Španci su manje „šveđani“ od Italijana, ali vam zato ponekad donesu malu zakusku uz piće.

Neka mesta pri zatvaranju dele **preostalo** pecivo ili meso, a veliki lanci za male pare (oko 30 centi) prodaju sendviče, salate i slične artikle koje neće moći da prodaju sutra zbog jaja, majoneza ili već nečeg kvarljivog. U supermarketima je često hrana kojoj ističe rok trajanja za nekoliko dana neuporedivo jeftinija a podjednako dobra.

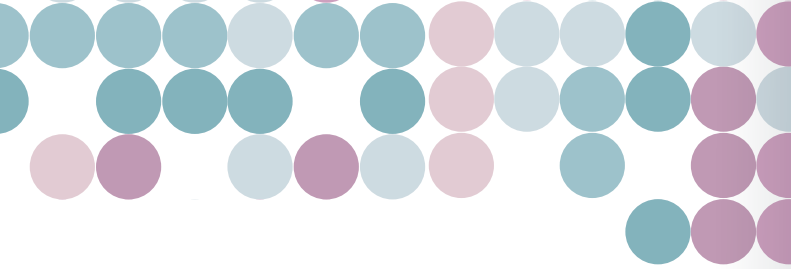
U Danskoj i Islandu (i drugim zemljama, samo ređe) alternativne ekipe se hrane skupljanjem zapakovane hrane koju veliki supermarketi odbacuju jer im je istekao rok trajanja. Ova aktivnost, **dumpster diving**, negde je zakonita, a u drugim zemljama (gde je i đubre lična svojina) – ne, ali i tamo su male šanse da će vam neko zameriti, a svakako vas neće privesti. U ovakve i slične akcije (skupljanje preostalog voća i povrća na pijaci) najbolje će vas uputiti lokalni skvoteri, a znaće i za kuhinje za siromašne, gde za manje od 2 evra možete pojesti dosta pirinča i mesa.

RAZGLEDANJE

Pristigli, smešteni i nahranjeni, spremni ste da istražujete. Život je na ulici, buvljaku i u kafani, a tu nema ufura. Ipak, izvesno će vas privući i istorija i kulturna ponuda grada u kojem ste. U nekim gradovima postoje **besplatne ture** gde se vodičima na kraju ostavlja proizvoljna suma. Negde su određeni muzeji **besplatni**, a neki imaju **dane ili sate** kada ne naplaćuju ulaz. Raspitajte se! A dobar početak su novine koje su najčešće besplatne a izlistavaju sve što se dešava u gradu u toj nedelji.

Mnoge institucije imaju popust za studente i mlade koje ostvarujete uz određene kartice. Ako i ne pripadate grupi za koju postoji popust ili nemate adekvatnog dokaza, popričajte sa nadležnim organom. Najčešće je to neko kome se ljudi retko obraćaju drugačije do sa „jedna karta... dve karte...“. Objasnite mu finansijsku situaciju i zašto vam je baš stalo da vidite datu postavku i pitajte da li postoji neka mogućnost za popust. Ko ima srca da ne pusti studentkinju istorije umetnosti iz daleke Srbije na norvešku izložbu slikarstva? Poznavanje lokalnog jezika vam značajno ide u korist.

Esnaf koji je posebno privilegovan su novinari. Kako se sloboda medija proširila na slobodan ulaz novinara u pozorište ostaje nejasno, ali stvari stoje tako da **novinarska akreditacija** otvara mnoga vrata (a za neka drastično smanjuje cenu ulaza). Ako posedujete, ili možete nekako nabaviti, dokument na kojem piše PRESS i stoji vaša slika, nemojte se ustručavati da ga pokazujete svakome ko stoji na ulazu. Makar to bio troglavi pas sa kojim vam je, ako ste tabloidni novinar, susret ionako neminovan.

Ako ste nameracili da obidete većinu znamenja jednog grada, onda potražite **lokalnu turističku karticu**. Naime, svaki evropski grad sa više od 5 turističkih atrakcija, ima u ponudi karticu koja vam omogućava pristup u sve (ili bar većinu) muzeje i lokalitete. Ova kartica je uvek **znatno jeftinija** od zbirne sume ulaznica na sva mesta koja su njom pokrivena.

Kada uđete u željeni muzej, galeriju ili nalazište, proverite da li postoji organizovana tura za obilazak. Ta opcija se najčešće dodatno naplaćuje, ali kako znanje nije roba, **slobodno se privalite** jednoj od grupa. Neki neće ni primetiti, drugima će biti svejedno, a najgore što može da vam se desi je da vas zamole da napustite grupu. Sasvim je moguće da je to jedino što će vas neko zamoliti na čitavom putovanju.

PROVOD

I Đordž Best je, po sopstvenom priznanju, većinu svog bogatstva dao na žene i alkohol, a ostalo spiskao uzalud. U klubovima, **dobar provod košta**, pa ako ste pošli u svet sa namerom da bančite, spremite se da veliki deo svog budžeta ostavite u belosvetskim kafanama.

No, i tu obaveštenost pomaže. Potražite lokalce i sajtove ili publikacije koje izlistavaju sve događaje i žurke te nedelje i vidite šta vas zanima i koliko košta ufur. Nekada postoje lokalni internet portali preko kojih stanovnici obezbeđuju besplatne ili jeftinije karte za razne događaje, ostavljajući turistima da plaćaju punu cenu.

Kad već gledate sve događaje, vidite i koja galerija ima otvaranje, pa pre izlaska svratite na **koktel**. Retko kad će vam tražiti pozivnicu, pogotovo ako ste prikladno obučeni i imate stav „posle Pikasa se nije desilo ništa značajno u slikarstvu“. Sličnu taktiku možete primeniti i na festivalima, ako kojim slučajem putujete sa **koferom od gitare** i stavom „posle Hendriksa...“.

ZARADA

Kao i kod kuće, i na putu vam svaki dinar znači, doduše ne baš dinar al' dobro sad. Kako nemate radnu dozvolu (jer valjda ne biste čitali ovaj priručnik), ostaju vam drugi vidovi prikupljanja sredstava. Najdostupniji je **reciklaža**. Neko daje pare za reprogramiranje ljudi, a to treba iskoristiti. Najčešće postoje aparati koji vam **za ambalažu daju novac**. Tako u Berlinu za 3 prazne konzerve dobijete para za jednu punu.

Još veće pare se mogu povratiti ili uzeti u klubovima i na festivalima, koji za vraćene flaše i čaše daju i preko jednog evra. Ako se celoj stvari pristupi studiozno i zarada može biti akademska – preko 200 evra za jedan festivalski dan.

Sledeća varijanta je da se uglavite u kapitalistički lanac preprodaje: Kinez napravi konzervu, Čeh je napuni pivom, multinacionalna korporacija je otkupi i stavi u prodaju u Španiji, mali preduzetnik je kupi od velikog dobavljača, a vi od malog preduzetnika za pola evra, pa je onda ohladite i uveče je prodate Amerikancu za 2 evra na uličnom fetivalu u Barseloni. Recimo... Put u inostranstvu ne treba provesti u potrazi za našima. Ionako će oni vas pronaći.

No, ako vam baš zagusti sa kintom, kao i obično, **setite se odakle ste**. Potražite srpsku, jugoslovensku, pravoslavnu, filatelističku ili bilo koju drugu zajednicu koja vas, iz nekog razloga, može smatrati jednim od svojih i predočite im situaciju u kojoj ste. Ponudite se da krečite, kosite baštu, čistite sneg, perete suđe, gudite gusle ili na bilo koji drugi način doprinesete nečijem domaćinstvu. Za to vas ne mogu legalno platiti, ali vas mogu **častiti** sa pedesetak evra, a neretko ponuditi i hranom i smeštajem.

Ponekad je moguće u hostelu dežurati jednu smenu ili raditi nešto drugo u zamenu za noćenje, a postoje i druga mesta koja okupljaju ljude na proputovanju i nude part time šljake za određenu nadokandu.

Talentovani ili ne, uvek možete zapevati, zaplesati, slikati ili glumiti na ulici velikih gradova i izvući koji osmeh ili novčić prolazniku.

TVOJ PRAVAC

Ako krećeš na jeftino putovanje „avanturistički“, u želji da vidiš i doživiš nešto novo, onda je bilo koji kutak sveta tvoja moguća destinacija. Kuda ćeš se uputiti je stvar tvoje želje ili osećaja.

Tvoj pravac može odrediti nešto što si čuo o nekom gradu ili zemlji, san da se osunčaš na konkretnoj plaži ili sedneš u kafe koji si video u omiljenom filmu, neki festival, rođak ili prijatelj u inostranstvu.

Ovde ćemo ti ukratko predstaviti samo neke od zemalja – ali izbor je na tebi.

SLOVENIJA

Prelepa zemlja za početak ili kraj vaše avanture! Vrlo blizu, odlično pozicionirana i povezana sa ostatkom Evrope, po površini prilično mala, ali po prirodnim lepotama i znamenitostima – ogromna! Najlepša je zimi, kada su svi zimski centri (a ima ih mnogo) prekriveni snegom i pružaju najraznovrsniju zabavu. Jednako lepa i leti, kada se možete spustiti do mora ili šetati po gorama, obilaziti dvorce i pećine.

Ljubljana

Preporuka! Ako se odlučite da tu prespavate, obavezno posetite hostel „Celica“. U zgradi hostela je nekada bio zatvor, a danas su tu sobe – ćelije, sa rešetkama na vratima. Sobe su dizajnirali studenti umetnosti, arhitekture i dizajna, i svaka je drugačija. Hostel je više puta dobijao nagrade za najlepší i najoriginalniji u Evropi! Uvek je pun mladih ljudi iz svih delova sveta, tako da treba dosta ranije rezervisati!

Bled i Bohinj

Na samo 60 km od Ljubljane, nalazi se Bledsko jezero, poznato po plutajućem ostrvu sa crkvicom. Lepo mesto za šetnju i odmor i obavezan predah uz krepnite koje, po priči, odatle potiču!

Nekoliko kilometara dalje, nalazi se Bohinjsko jezero, a pored izvor Save, vodopad koji morate posetiti.

Postojnska jama

U Sloveniji postoji 7.500 kraških pećina. Sistem Postojnska jama najveći je od njih, a mnogima i najzanimljiviji jer se tu nalazi poznata čovečija ribica.

Obilazak sa vodičem traje 90 min, uglavnom peške, a jedan deo ide se vozićem. Temperatura u pećini je 8–10 stepeni, pa je preporučljivo poneti i nešto toplije!

Ako se spustite do primorja, neće vam biti teško da obiđete celu obalu koja nije duga, ali je puna prelepih gradića – Piran, Portorož, Izola, Koper...

Slovenija je bezbedna zemlja, ljudi su nam jako naklonjeni, tako da možete očekivati nova prijateljstva i zanimljiva iskustva!

ITALIJA

Gradovi Italije predstavljaju gradove muzeje. Čak 2/3 svetskog istorijskog bogatstva, bar po UNESCO-u, nalazi se u Italiji. Npr. samo regija Toskana ima više kulturnog nasleđa nego Španija koja je na drugom mestu na UNESCO-voj listi! Pored toga, prebogata istorija muzike, slikarstva, vajarstva, književnosti, neverovarno različiti pejzaži, kao i svetski poznata kuhinja, samo su neki od razloga zbog kojih milioni turista svakog meseca posećuju ovu državu, geografski, a i po temperamentu, jako blisku nama.

Trst

Putujući vozom od Beograda, prvi grad na koji nailazite je Trst. Grad na obali vredan zaustavljanja bar za jutarnju kafu i šetnju pored mora. Današnji Trst poprilično se razlikuje od Trsta u koji se nekada hrlilo samo zbog šopinga. Centar je uređen, fasade su obnovljene i sa svojim prelepim trgovima i pešačkim zonama ne zaostaje za drugim gradovima Italije.

Pažnja! U većini italijanskih gradova, ponedjeljak je neradan dan, pa će vas ovdje sačekati zatvorene radnje, a kako Italijani imaju tačno određene satnice služenja obroka u restoranima, može se desiti da ostanete gladni ukoliko stignete oko podneva (vreme između doručka i ručka).

Venecija

Ako nastavite dalje, najpopularnijom rutom, grad koji ne smete zaobići je Venecija! Znamenitosti koje okružuju centralni trg, Trg Svetog Marka, same će vam se ukazati, iz bilo kog pravca da pridete Veneciji. Neophodno:

- strpljenje zbog neverovatnih gužvi u svako doba godine (preporučljivo je ići ranije prepodne ili kasnije popodne)
- gumene čizme u slučaju kiše koja neretko poplavi veliki deo grada (možete ih kupiti i tamo po ceni od oko 10 evra, za jednokratnu upotrebu)
- dobra kondicija – grad ćete najbolje upoznati ukoliko se opustite i provedete 5 do 6 sati pešačeći.

Obavezan souvenir: venecijanska maska (na pijacama ih ima u svim veličinama po ceni od 5 evra, dok u finim radnjama cene idu i do nekoliko stotina evra)

Oprez: vožnja gondolom može biti jako prijatna, ali se pre toga treba dogovoriti sa gondolijerom za cenu – cenjanjem! Najpovoljnije je ako vas ide šestoro!

Verona

Verona ne zahteva mnogo vremena i bilo kakvih dodatnih troškova jer su sve znamenitosti u krugu od nekoliko stotina metara, u predivnoj pešačkoj zoni. Savet – obavezno otići do čuvene Julijine kuće, ali nema potrebe ulaziti jer je potpuno neopremljena.

Milano

Milano je pravo mesto da osetite glamur i moć, gde za jako kratko

vreme možete potrošiti ceo svoj džeparac i krenuti put kuće. Zato, oprezno! Kratka šetnja oko centralne katedrale Duomo, nekoliko fotografija u galeriji „Vitorio Emanuel“ i obilazak Milanske Skale, biće dovoljno za prvu posetu.

Firenca

Njene upečatljive građevine, impresivne galerije i crkve ostaviće trajan pečat na svakog posetioca, kao i činjenica da je od 1.000 najpoznatijih evropskih umetnika drugog milenijuma, 350 živelo i radilo u Firenci!

Cela regija oko Firence – Toskana – po mnogima je najlepša u Italiji. Toplo se preporučuje lutanje kuda vas put odnese jer ćete nailaziti na predivne gradiće. Neki od njih su: Piza, sa čuvenim tornjem, terme Montecatini, Siena, San Ćiminijano, Luka...

Obavezno – probati vina i sireve!

San Marino

Država u državi, bescarinska zona, osećaj da niste u Italiji, a ipak teritorijano jeste, tvrđava i stari grad kao iz filma, jeftini parfemi i naočari. U neposrednoj blizini Riminija, poznatog letovališta sa nižim cenama smeštaja, Ravene – Danteovog grada, Ferare i Bolonje, poznatog univerzitetskog centra. Uz dobru organizaciju sve ovo se može obići za samo 2 dana!

Rim

Svi putevi vode u Rim! Fontana di Trevi, Španski trg, Koloseum, Rimski forum, Panteon, Kapitol, Trg Navona, Vatikan... Vatikan je još jedna zasebna država koja sa svojom površinom od 0,44 km² predstavlja najmanju državu na svetu! Bazilika Svetog Petra i Sikstinska kapela pravi su dokaz neverovatne istorije umetnosti ove zemlje.

Obavezno probati đelato – italijanski sladoled „na mazanje“!

Pažnja! Popularna turistička mesta i mesta za šoping su na udaru džeparoša, a posebno budite oprezni na glavnoj železničkoj stanici Termini!

Dodatne pogodnosti sa Interrail kartom: brodom u Grčku!*

- Bari–Krf
- Bari–Igumenica
- Bari–Patras
- Ankona–Igumenica
- Ankona–Patras

*dostupna su vam mesta na palubi. Pažnja – na vrhuncu turističke sezone, možda ćete morati nešto i da doplatite! Sve dodatne informacije nalaze se na sajtu

www.superfast.com

„Egzotične destinacije“ uz 20% popusta na zvanične tarife:

- Čivitavekija (Civitavecchia) –Tunis, jednom nedeljno
- Katanija– Čivitavekija, jednom nedeljno
- Katanija–Đenova, jednom nedeljno
- Barselona– Čivitavekija (Rim), svaki dan
- Barselona–Livorno, 3 puta nedeljno
- Katanija–Valeta, 2 puta nedeljno

www.grimaldi-lines.com
www.minoan.gr

AUSTRIJA

Iako kao nezavisna država postoji tek oko 100 godina, postala je jedna od najatraktivnijih turističkih destinacija Evrope zahvaljujući prvenstveno svom položaju u samom srcu Evrope. Nestvarno lepi pejzaži, dvorci, jezera i obronci Alpa, omogućuju pravi odmor za dušu i telo, dok carska, Habsburška prošlost koja dominira glavnim gradom, uvek posebno iznenadi naše turiste jer u Beč ne kreću sa tolikim očekivanjima.

Gradovi i znamenitosti koje ne smete zaobići ukoliko želite da steknete pravu sliku o Austriji:

●●●●● Beč

Beč se nalazi na samo 600 km od Beograda i jedan je od najbezbednijih gradova u Evropi. 47 % površine grada pokriveno je javnim parkovima koji su namenjeni odmoru i uživanju.

Prevozni sistem savršeno funkcioniše, što vam maksimalno olakšava kretanje po prestonici i štedi dragoceno vreme.

Glavne znamenitosti nalaze se u samom centru grada i lako ih je obići peške:

Katedrala Svetog Stefana (Štefansdom), Hofburg, Opera, Parlament, Rathaus, Univerzitet, Burgteater, trg Marije Terezije, Prirodnjački muzej, Muzej istorije umetnosti, dvorac Belvedere...

Dvorac Šenbrun definitivno ne smete zaobići, pre svega zbog same unutrašnjosti, ali i zbog neverovatnih parkova koji ga okružuju, zanimljivog lavirinta i zoološkog vrta koji je najstariji i, po mnogima, najlepši u Evropi! Marijahilfer štrase je najduža šoping ulica u Evropi, a u njoj se nalaze brendovi „za svačiji džep“.

Još jedna zanimljiva napomena:

Bicikli – na svakoj malo većoj raskršnici pored telefonske govornice postoji žuti bickl na kom piše „Raiffaisen“. Na susednom kompjuteru treba ukucati svoje podatke i možete uzeti bickl na ceo dan potpuno besplatno! Na kraju dana ga vratiti na bilo koje obeleženo mesto u gradu.

Hrana i piće

Po mnogima, glavna stavka pravog uživanja u jednoj kulturi. Obavezno probajte bečku kafu, Saher tortu (jaka čokoladna torta, može se naći u svim poslastičarnicama, ali „prava“ je u hotelu Saher, pored Opere), bečku štrudlu, knedle i razne vrste mesa spremene na posebne načine.

Oblast Tirol

Najpopularnija oblast ukoliko ste obožavalac zimskih sportova, ali je jednako divno posetiti ga u bilo koje doba godine ukoliko volite da uživate u prirodi, preslatkim gradićima i odličnim kulinarskim specijalitetima.

Napomena: cene su više nego u ostalnim delovima jer se ova oblast smatra za oblast luksuznog turizma.

Insbruck – glavni grad Tirola, okružen brojnim svetski poznatim ski centrima, izuzetno dobro pozicioniran i povezan sa gradovima u Nemačkoj i Švarcajskoj, gde se možete dalje uputiti. Poznat je i po čuvenoj novogodišnjoj skakaonici i Alpskom zoološkom vrtu.

Stari grad u samom centru podseća na pravu srednjovekovnu bajku, a posebno lep period za posetu ovom delu Evrope jeste dve nedelje pred katolički Božić kada je sve ukrašeno.

Salzburg – rodno mesto Volfganga Amadeusa Mocarta, prestonica muzike i kulture. Svakog leta, u Salzburgu se održavaju brojni festivali. Najpoznatiji od njih je Festspiele – festival opera, klasične muzike i pozorišta.

Savet

Ako volite prirodu, uređene gradove i tačnost, opustite se i lutajte Austrijom jer svako selo, mesto, grad sigurno imaju nešto što će vas potpuno oduševiti!

Interrail vam nudi još neke pogodnosti:

- 20% popusta na vožnju Dunavom (za dodatne informacije, pogledajte sajt www.ddsg-blue-danube.at)
- 10% popusta na smestaj u hotelima Meininger (ako rezervišete direktno na sajtu www.meininger-hotels.com; doručak po principu „švedskog stola“ je 4 evra po osobi, a WiFi internet je besplatan u celom hotelu)
- besplatan autobuski prevoz Grac–Klagenfurt
- besplatan autobuski prevoz Klagenfurt – Venecija Mestre (www.oebb.at)

FRANCUSKA

Najbolja preporuka za ovu zemlju su sami Francuzi, koji svoj način života smatraju za najbolji na svetu, a svoju zemlju za nacivilizovaniju. Hrana, vino, muzika, film, arhitektura, književnost – oduševljavaju.

Iako po površini i broju stanovnika jedna od najvećih zemalja u Evropi, naši ljudi posetu Francuskoj često fokusiraju samo na 3 dela: Pariz, Alpi i Azurna obala.

Pariz

Gistav Ajfel nije mogao ni da pretpostavi da će njegovo delo godišnje posećivati preko 6 miliona turista. Toranj je otvoren svakog dana od 9.30 h do 23 h i sa trećeg nivoa pruža se neverovatan pogled na panoramu grada. Na vrh se možete popeti na 3 načina: peške, liftom ili kombinovano.

Trg Konkord, Trg Vendom, Invalidi, Bazilika Sveto Srce, Trokadero, ulica Tivoli, Jelisejska polja, Latinska četvrt, Katedrala Notr Dam...

Obavezno posetiti:

Muzej Luvr – jedan od najvećih muzeja umetnosti na svetu!

Dvorac Versaj – jedan od najlepših i najpoznatijih dvoraca na svetu!

Vožnja Senom panoramskim brodićem – najromantičniji način upoznavanja Pariza!

Za ljubitelje adrenalinskih vožnji, ali i za one koje žele da se isključe iz stvarnog života, obavezna je poseta Evrodizniendu! Ulaznica obuhvata sve vožnje i predstave, a bez dodatnih plaćanja možete rezervisati tačno vreme vaših vožnji i time maksimalno uštedeti vreme.

Azurna obala

Jedna od najpoznatijih i najlepših obala na svetu. Centar evropskog luksuza i glamura. Ukoliko se odlučite za ovaj pravac, treba samo izbegavati smeštaj u najzvučnijim mestima iako i tamo postoji veliki izbor hotela po pristupačnim cenama, posebno u Nici, oko železničke stanice koja se takoreći nalazi u centru. Oprez! Izbegavajte noćne šetnje!

Poseta kraljevini Monako potpuno je besplatna, tako da se nemojte plašiti da prepešačite celu državu i slobodno se opustite u najblještavijoj, najčistijoj i najbezbednijoj državi Evrope.

Ako planirate ulazak u Grand Kazino, neophodno je da ste kulturno obučeni i da imate preko 21 godinu, što vam i dalje ne garantuje ulazak. Osoblje kazina ima diskreciono pravo da vam ne dopusti da uđete. Ovo svakako nije razlog za razočaranje jer pored ovog, postoji kazino namenjen turistima koji je otvoren do kasno u noć. Tu možete okušati svoju sreću uz ulog od samo 5 evra za elektronski rulet.

Upozorenje! Fotografisanje u kazinu je strogo zabranjeno!

Posetite srpsku ulicu u Kanu i prošetajte pored najekskluzivnijih svetskih hotela i čuvene filmske palate.

Upoznajte kulturu proizvodnje parfema i otkrijte zašto se cela ta priča vezuje baš za ovaj deo Evrope...

ŠPANIJA

Španija je zemlja veoma popularna među turistima. Činjenica da nju godišnje poseti oko 50 miliona turista, dovoljno govori. Sadrži veliko istorijsko bogatstvo oličeno u starim zgradama, rimskim vodovodima, islamskim palatama i gotskim katedralama. Skoro svako selo u Španiji ima srednjovekovni zamak. Poznata je i po velikim umetnicima kao što su Velaskez, Goja, Dali, El Greko i Pikaso.

Zemlja sa takoreći dva glavna grada, podjednake važnosti, četiri priznata jezika, vatrenim flamenko plesom, koridom, tapas barovima i sangrijom.

Barcelona

Pre duge šetnje, upoznajte boje Mediterana na pijaci Merkat de la Bokerija, koja se nalazi na čuvenoj Ramblu. Raznovrsnost voća, povrća, plodova mora, mesa, slatkiša reći će vam dosta o ovoj zemlji.

Čuvajte stvari! Rambla je puna uličnih umetnika koji prave velike gužve idealne za džeparoše! Ne skrećite u uličice koje se nalaze sa leve strane Ramble, gledano od mora!

Uživajte u parku Guelj i na brdu Montjuik, na plaži Barseoneta i parku Sitadela – besplatno, kao i u javnoj predstavi „Magičnih fontana“ (predstave se u periodu od maja do oktobra održavaju od četvrtka do nedelje od 21 h do 23 h, a od oktobra do aprila – petkom i subotom, od 19 do 21 h)

Pueblo Espanjol – špansko selo, jedinstveno je mesto gde se možete upoznati sa kulturom i stilovima svih delova Španije i time sebi skratiti put po ovoj ogromnoj zemlji! Ulaz je oko 13 evra.

Probajte:

- tapas – male porcije hrane koje se jedu uz pivo i vino i koštaju 3–5 evra
- belu sangriju – Sangria de Kava – sangrija od posebne vrste belog vina sa različitim voćem, kao i naravno, pravu, „običnu“ sangriju
- tortilju – jelo poput pite sa krompirom i jajima

Predlog: ako ste se umorili od putovanja vozom, napravite sebi drugačiji povratak – brodom! Linija Barcelona– Čivitavekija (Rim) ide svakog dana u večernjim časovima, vožnja traje oko 22 h. Na brodu postoji sve što vam je potrebno za jedno takvo putovanje (više informacija na www.grimaldi-lines.com).

Barcelona je najčešći izbor naših turista jer nam je najbliža. Ako ste već došli dotle i ako je preostalo još novca i vremena, toplo preporučujemo nastavak putovanja do Madrida i Toleda, i južnije – do Sevilje, Malage i Granade, ili jugoistočno do Valensije i Alikantea.

Interrail vam omogućuje i jeftiniji prevoz do atraktivnih Balearskih ostrva (20% popusta):

- brojne veze između svih ostrva
- Barcelona – Palma de Majorjka – Ibica
- Palma de Majorjka – Valensija

HOLANDIJA

Zemlja napravljena ljudskom rukom, svoj život u celosti duguje moru. Veći deo zemljišta leži ispod nivoa mora, pa je ispresecana brojnim kanalima. Jedna je od najliberalnijih zemalja sveta sa dugom istorijom kulturne i rasne tolerancije.

Amsterdam

Amsterdam (oko 1800 km od Beograda) jedan je od najlepših i najkontraverznijih gradova Evrope. Grad tolerancije i različitosti, grad istorije, zabave i kulture. U isto vreme je muzej na otvorenom, riznica znamenitih građevina i spomenika pod otvorenim nebom, ali i moderna užurbana prestonica. U „severnoj Veneciji“ nesumnjivo ćete pronaći sve što tražite, od romantičnih pejzaža, karakteristične holandske arhitekture, kanala, mostića i brodova, do proslavljene „crvene zone“, od holandskog slikarstva do odličnog šopinga.

Zanimljivosti:

- najniža tačka grada leži 5,5 m ispod nivoa mora
- procenjeni broj bicikala koji se voze po gradu je 400.000
- broj kanala koji presecaju grad je 165
- broj mostova koji spajaju grad je 1.280

U Amsterdamu se nalazi veliki broj hostela za mlade, kako van centra grada, tako i u samom centru po jako pristupačnim cenama, samo treba na vreme rezervirati preko interneta!

! Nikako nemojte:

- voziti se tramvajem bez karte
- šetati po biciklističkim stazama
- pušiti na javnim mestima
- fotografisati zaposlene u Red Light distriktu
- razgovarati sa strancima koji pokušavaju da vam prodaju nešto
- kupovati drogu na ulici!

Vodite računa o svojoj torbi, fotoaparatu, čak i o kesama u kojima su nove stvari. U Amsterdamu se dešava da vam lopovi u gužvi otmu kesu sa novim stvarima jer uz račun mogu vratiti robu u prodavnicu i dobiti novac!

Prostitucija je legalna u Holandiji još od davne 1815. godine, dok je od 1996. počela da bude oporezovana. Po statistikama, u Holandiji ima više od 25.000 prostitutki, dok se za polovinu ovog broja smatra da su nelegalni imigranti.

Bicikl – način života za mnoge Holanđane je jedan od najboljih načina da se obiđe grad. U gradu postoje posebne biciklističke staze. Dnevna cena za iznajmljivanje je oko 8 evra, a za duže iznajmljivanje postoji popust. Takođe su popularne ture brodićem po kanalima, po pristupačnim cenama.

Obavezan suvenir – drvene klompe.

VELIKA BRITANIJA

Ako vaša putanja obuhvata i prelazak na ovo ostrvo Zapadne Evrope, pre polaska morate izvaditi vizu za ulazak u Veliku Britaniju. Cena vize za kraći boravak (do 6 meseci) iznosi 8.900 din. Sve potrebne informacije o izdavanju viza mozete naći na sajtovima <http://ukinserbija.fco.gov.uk/sr/visiting-uk/visas> i <https://www.visainfoservices.com>.

Velika Britanija je po mnogo čemu specifičnija od ostalih zemalja Evrope. Za početak, evro nije u upotrebi, već britanska funta (1 gbp = 125 din = 1,21 evra). Preporučljivo je novac zameniti kod nas jer je kurs nešto povoljniji, ili koristiti platnu karticu.

Druga specifičnost je ta što se u celoj zemlji vozi levom stranom, pa budite na oprezu kada prelazite ulicu! Prvo gledajte ko vam dolazi sa desne strane! Na većim raskrsnicama je slovima na trotoaru ispisano gde treba da gledate, ali uvek budite pažljivi. Veliki gradovi su pretrpani turistima, pa dobro vodite računa o svojim stvarima!

Prvi na listi destinacija svakako je London, grad sa bebezbroj znamenitosti, muzeja, parkova, restorana, klubova, hotela, bioskopa, pozorista... Smeštaj je prilično skup, treba rezervisati na vreme! Ulaz u većinu galerija se ne plaća, što vam daje mogućnost da potpuno besplatno pogledate neverovatne kolekcije iz celog sveta! Interesantno je da se naplaćuju ulaznice za veće katedrale (Vestminsterska opatija i Katedrala Sv. Pavla), ali postoji mogućnost i da „zavirite“ bez plaćanja (karta se kupuje na mestu odakle manje-više možete videti čitavu unutrašnjost). Za ulazak u Parlament često je potrebna rezervacija bar dan unapred.

Što se tiče kretanja po samom centru, dosta toga možete obići peške, ali naravno, tu je i metro. Obavezno napravite predah u nekom od čuvenih engleskih parkova (Hajd park ili Ridžents park), prošetajte do Bakingemske palate (i tu su veliki redovi za ulaz) i posetite Muzej voštanih figura Madam Tiso.

Da biste obišli celu Veliku Britaniju, treba vam dosta vremena i još više novca. Zato se potrudite da svoju posetu podelite u neke celine, shodno vašim interesovanjima još pre putovanja, kako biste na vreme rezervisali smeštaj i okvirno izračunali troškove.

Šteta je zaobići gradove kao što su Kembridž i Oksford, poznaze univerzitetske centre, zatim Brajton i njegov poznati luna park na molu, Stratford na Ejvonu – Šekspirov rodni grad, kao i gradove na severu, u Škotskoj – Edinburg, Glazgov...

Interrail vam u Velikoj Britaniji nudi niz pogodnosti:

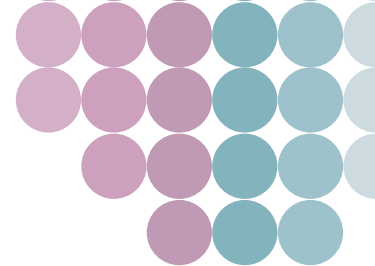
- 30% popusta na Irish ferries www.irishferries.com
- 25% popusta na DFDS Seaways www.dfdsseaways.com/railpass
- 25% popusta na Norfolkline Irish Sea www.norfolkline.com
- 30% popusta na Stena Line www.stenaline.com
- eurostar propusnice po specijalnim cenama u zavisnosti od raspoloživosti kapaciteta www.eurostar.com
- 10% popusta na cene u hotelima Meininger ukoliko rezervišete preko sajta www.meiningerhotels.com, sa doručkom po ceni od 4 evra, po principu švedskog stola, i besplatan WiFi u celoj zgradi

ŠVAJCARSKA

Centralno pozicionirana u Evropi, na raskršću mnogih puteva, prepuna prirodnih lepota i neverovatnih krajolika, u svim pogledima izuzetno razvijena. Ako ništa drugo, i sam prolazak vozom kroz ovu zemlju biće dovoljan za dobijanje osnovne slike. Prizorima u kojima se smenjuje veliki broj jezera sa svežom, zelenom prirodom i savršeno uređenim selima nedostaju samo ljubičaste „Milka“ krave, pa da pomislite da ste u pravoj bajci.

Imajte na umu da je Švajcarska dosta skuplja od ostalih zemalja Evrope, pa ako ste planirali noćenje u nekom od gradova, obavezno rezervišite smeštaj pre polaska na put! Što se tiče cena hrane i pića, takođe su u skladu sa standardom zemlje, pa se za tih nekoliko dana možete hraniti u restoranima brze hrane koji u celoj Evropi drže manje-više iste cene. Ista je situacija i sa suvenirima, pa tako jedan magnet za fižider u obliku krave košta i do 10 evra.

Cela zemlja je po površini prilično mala, kao i sami gradovi, tako da, uz dobru organizaciju, za samo 2 dana moguće je obići glavne delove. Preporuka je da obilazak podelite u dve celine: recimo, 1. dana – Ciri i okolina (Ciriško jezero, Sen Galen, Bodensko jezero, Lucern na jezeru), i 2. dana – Ženeva i okolina (Ženevsko jezero, Lozana, Montro). Između Ciriha i Ženeve, nalazi se Bern, glavni grad Švajcarske.

U Švajcarskoj se nalazi veliki broj evropskih institucija, kao i evropsko sedište Ujedinjenih nacija, pa ako je i to u sferi vaših interesovanja, na vreme se raspitajte i, po potrebi, najavite svoj dolazak.

Imajte na umu da ovde evro nije u upotrebi, već švajcarski franak (1 evro = 1,35 chf), te da je neophodno deo novca promeniti, ili najjednostavnije – koristiti platnu karticu.

Interrail vam omogućava 50% popusta na vožnju jezerima!

- Ciriško jezero – ZSG kompanija www.zsg.ch
- Ženevsko jezero – CGN kompanija www.cgn.ch
- jezero kod Lucerna – SGV kompanija

Kancelarija za mlade

Gradske uprave grada Beograda